



Když nemluvnata **ZNAKUJÍ**

„Mami, dej mi napít,“
řekne patnáctiměsíční
Sofia své mamince.
Nevěříte? A to není
jediné, co jí umí říct



S maminkou Michaelou Tilton, jejím manželem a malou Sofií jsme se sešli v Klubu K2 maminek a dětí v Praze 10. Právě tady se konají první kurzy znakové řeči pro slyšící batolata. Jsou určené rodičům, kteří se chtějí dorozumět se svým dítětem ještě dřív, než začne mluvit. A právě Michaela je výhradní zástupkyní metody znakové řeči pro batolata Baby Signs® u nás.

BÁJEČNĚ SI ROZUMÍME

Že se vám to nezdá? Znaková řeč pro neslyšící, to ano. Ale pro zdravé slyšící děti?! ... „To, že nemluvnata používají

znaky, není nic nového. Většina z nich se zcela přirozeně naučí mávat na rozloučenou nebo vrtět hlavou, když něco nechtějí. Díky Programu znakové řeči pro slyšící batolata – Baby Signs, se naučí mnohem více znaků a lépe se dorozumí s rodiči a s ostatními, co o ně pečují i mezi sebou. A to je pro všechny jedinečné. Jednotlivé znaky představují buď samostatná slova, nebo jednoduché pojmy, například ‚pes‘, ‚mám hlad‘ nebo ‚už to stačí‘,“ říká Michaela Tilton a s úsměvem dodává, že program je důkazem toho, jak jsou nemluvnata ve skutečnosti chytrá. Někdy pomocí znaků řeknou

i to, co rodiče zrovna nechtějí slyšet. Například znakuji „už to stačí“, když na talíři ještě zbývá brokolice, nebo že právě teď je ten správný čas na koupání, když maminka potřebuje dokončit důležitý telefonát.

JE TO MOTIVACE

Každého napadne, zda dítě vůbec začne mluvit, když umí znaky... „Tuto otázku si také položily doktorky Acredolová a Goodwynová, které znakování u slyšících dětí už v osmdesátých letech objevily a danou metodu později vyvinuly. Uskutečnily dlouhodobý vědecký výzkum, jehož



Michaela Tilton si veškerou teorii znakové řeči batolat ověřuje v praxi...

výsledky ukázaly, že znakoví děti už po roce znakování vynikají nad svými vrstevníky v počtu používaných slov a délce slovních spojení. Náskok se dále prohlubuje tak, že ve třech letech děti – které se zúčastnily studie – předběhly své vrstevníky v průměru o celý rok. Je to podobné jako s chozením. To, že se dítě naučí lézt, ho neodradí od toho, aby se naučilo chodit. Spíše naopak... Když začne nemluvně znakovat, zjistí, jak jednoduché je dorozumět se s druhými. A také to, co mu to přináší – že dokáže rodičům říct, co vidí, co cítí, co ho zajímá," zdůrazňuje Michaela Tilton.

LEPŠÍ NEŽ PLÁČ

Je zřejmé, že přínosy znakování se netýkají jenom zlepšení komunikačních schopností, ale jdou mnohem dál... „Museli byste vidět ten hrdý výraz v tváři mé dcery, když udělala svůj první spontánní znak, který byl ‚světlo‘. Řekla mi, že si všimla, že jsme ‚rozsvítili‘,“ svěřuje se Michaela Tilton a pokračuje: „Rodiče jsou často překvapení, když první znak jejich ratolesti není jídlo nebo vyjádření jiné základní potřeby, ale je to třeba ‚květina‘ či jiný znak, kterým nám jednoduše sdělují, co je zajímavé. Je to jasný důkaz, že nejde jen o komunikaci o tom nejnütnejším. Mnoho maminek pozná podle jejich výrazu nebo druhu pláče, co dítě chce. Ale dokáží poznat i to, že jejich nemluvně zrovna vidělo za oknem ptáčka nebo že slyšelo před domem štěkat psa? Znakování má i další výhodu, kterou maminky oceňují. Děti se naučí, že znaky jsou mnohem efektivnějším komunikačním prostředkem než pláč nebo vztekání.“

VÝMĚNA ZA SLOVA

Znakující děti jsou svou schopností porozumět si se svými nejbližšími tak nadšeny, že je to motivuje k tomu, aby komunikaci dál rozvíjely. Brzy zjistí, že používání slov je jednodušší. Navíc jak rostou a běhají a zvětšuje se jejich vzdálenost s maminkou, tak například – když je maminka na druhé straně hřiště – ví, že jsou slova lepší. Chvilí třeba ještě používají slovo a znak, což je ideální i z toho důvodu, že prvním slovům není hned rozumět. Jakmile však zjistí, že lidé rozumí jejich slovům, znaky zcela přirozeně opustí, zapomenou je. Výhodou tady je, že se děti nemusejí znakování odnaučovat.

A CO DÁL...

Znaky jsou tedy jen jakousi dočasnou náhražkou slov na cestě k verbálnímu projevu, ale co pak? Vytráti se spolu se znaky i jejich přínosy? „Mnoho rodičů položilo tuto otázku autorkám metody a ony na jejich podnět ve výzkumu pokračovaly. Kontaktovaly děti z původní studie, když jim bylo osm let, a změřily jim inteligenci pomocí běžně užívaného testu pro děti.

Výsledky byly překvapivě příznivé. Znakující děti měly v průměru IQ o 12 bodů vyšší než kontrolní neznakoví skupina. Znakování v raném věku tedy položilo základy nejen dobré komunikace, ale i mnohem víc. Doktorky Acredolová a Goodwynová dlouhodobě přínosy dále zkoumaly a zjistily, že kromě IQ znakování pomáhá rozvíjet dnes tak diskutovanou EQ, tedy emocionální inteligenci. Raná komunikace usnadní upevňování vazeb se svými nejbližšími. Rozvine sebevědomí, které děti získají, když si uvědomí, kolik toho už vědí, a rodiče díky tomu, že jim rozumí, jim dávají za pravdu. Také rozvíjí lásku ke knihám díky tomu, že se děti místo pasivního prohlížení obrázků aktivně zapojí a říkají mamince, co v knížce vidí. V neposlední řadě, se děti lépe učí, když se učí něco o tom, co je zajímavé. A když nám znakoví děti umí říci, co to je, témata si samy vybírají,“ vysvětluje Michaela Tilton.

NEJEN KOMUNIKACE

Například dítě znakuje pejsek a maminka říká: „Ano, je tam pejsek, líbí se ti pejsek? To jsi ale šikulka, že jsi si toho pejska všiml už odsud!“ Tahle jednoduchá konverzace mezi nemluvnětem a maminkou způsobí hned několik věcí, které ve svém konečném důsledku příznivě podporují vývoj dítěte:

1. Dítě bylo schopné začít komunikaci s rodičem dlouho předtím, než se naučilo vyslovit slova, což pomáhá budovat pozitivní vztah mezi dítětem a rodičem. ▶

Znakování u jídla

Jíst Pít Přidat

Vhodné první znaky jsou ty, které máme příležitost často opakovat v běžném životě. Znaky usnadňující stolování jsou tedy přirozenou volbou většiny rodičů.



Malá Sofia říká, že chce napít. A maminka jí přání splní...



– výsledkem je nadprůměrná komunikační schopnost, snazší rozvoj řeči.

→ Začínat se s ní může v podstatě kdykoliv, než se dítě naučí mluvit, nebo v době, kdy už zná několik slov, ale stále ještě není schopno hovořit o všem, co ho zajímá.

→ Většina rodičů začíná se znakováním mezi osmým a dvanáctým měsícem věku dítěte. Děti začínají spontánně používat znaky zpravidla kolem prvních narozenin.

→ Aniž si to rodiče možná uvědomují, prvním znakem, který své dítě přirozeně učí a ono ho používá, je „pá, pá“ při loučení.

→ V dvojjazyčných rodinách pomáhá dětem spojit si význam dvou odlišných slov s jedním znakem a tím pochopit, že jednotlivé pojmy mohou být vyjádřeny různými zvuky (slovy).

→ Více informací najdete na adresách www.babysigns.cz, www.klubk2.cz ❖

2. Dítě si buduje sebevědomí, protože „řeklo“ něco správně a maminka ho za to pochválila.

3. Dítě se snadněji učí slova, protože si vybralo téma, jež ho zajímá, a maminka ho zaplavila slovy, která chtělo slyšet.

Michaela žila jedenáct let v Americe, a když se jí narodila Sofia, začala se zajímat o vše, co se týká výchovy a vývoje dětí. Říká, že pokud žijete v Americe, nelze neslyšet o znakovacích dětech. Z několika existujících

programů si vybrala Baby Signs, tedy program, který je od začátku speciálně vytvořen pro slyšící nemluvnata tak, aby odpovídal jejich motorickým schopnostem. Teď se Michaela vrátila do Čech a věnuje se Baby Signs na profesionální úrovni, vydala překlad knihy Průvodce pro rodiče a instruktážní DVD s videoslovníkem jednotlivých znaků v českém jazyce, organizuje školení instruktorů programu Baby Signs, kteří od ledna nabízejí kurzy pro rodiče a děti.

SKUTEČNÝ PŘÍBĚH znakovacího nemluvněte

Jednoho dne na podzim se patnáctiměsíční Adam upřeně díval z okna do ulice. Jeho maminka seděla u stolu nad snídaní a četla si noviny. Najednou se k ní Adam rozeběhl jako o závod a začal rozčileně znakovat „slon“. Popadl maminku za ruku a vlekl ji k oknu. Ta se podívala z okna do předzahrádky, ale žádného slona tam samozřejmě nenašla. Adam pořád ukazoval znak pro slona, ale po chvíli ještě přidal znak pro „hluk“, kdy se konečky prstů dotýkal ucha. Potom se zpoza velkého keře vynořil souseď s poněkud hlučným vysavačem listů. Jak odsával spadlé listy, pohybovala se dlouhá hadice vysavače dopředu a dozadu. Nemusel to tedy být skutečný slon (takový, kterého Adam viděl s maminkou nedávno v zoologické zahradě). Adam však chtěl, aby maminka věděla, že to, co viděl pod okny, skoro jako slon vypadá.

Znaková řeč pro batolata
Průvodce pro rodiče
25

Jedná se o první české vydání knihy věnované programu Baby Signs

ZNAKOVÁ ŘEČ PRO BATOLATA
DVD

Díky videoslovníku se rodiče dokonale seznámí se znaky

ZNAKOVÁ ŘEČ PRO SLYŠÍCÍ BATOLATA – V KOSTCE

→ V Česku je to novinka, ale ve světě se používá už přes 20 let (mohli jste se s ní setkat i např. v komedii „Jeho fotr, to je lotr!“). Děti znakovají nejen v Americe a Kanadě, ale také třeba v Anglii, Austrálii a Japonsku.

→ Byla vyvinuta profesorkami psychologie Kalifornské Davis Univerzity, a sice Dr. Acredolovou a Dr. Goodwynovou, které užívání znakové řeči u dětí objevily a dále ho studovaly od roku 1982.

→ Posiluje dětskou sebedůvěru, usnadňuje komunikaci s ostatními